

Varsler rettssak etter at Nussir fikk gruvetillatelsen

Konsekvensene av å starte gruvevirksomhet midt i hjerte av et reinbeitedistrikt er fatale, ifølge reindriftsutøvere.

FATALE KONSEKVENSER: Fiettarrreinbeitedistrikt har klaget på gruvetillatelsen som staten har gitt Nussir, fordi det vil ha negativ påvirkning for reindrifta. Inngrepet er så alvorlig at reinsens adferd vil forandre seg, mener lederen i Fiettarr (til venstre i bildet).

FOTO: JOHAN ANTE UTSI / NRK

[Johan Ante Utsi](#) Journalist

[Mathis Eira](#) Journalist

Publisert 5. des. 2019 kl. 20:12 Oppdatert 6. des. 2019 kl. 13:57

– En gruve midt i vår kalvingsområde er ikke annet enn en krise for oss, sier nestleder i Fiettarr reinbeitedistrikt Nils Mathis Sara.

Fiettars næringsplan har hele tiden vært å livnære seg med slakteuttak av gode reinsdyr. Frem til nå har planen fungert godt, siden reinsdyrene får beite og hvile godt om somrene i Nussir og Gumpenjuni i Kvalsund kommune i Vest-Finnmark.

Nå har imidlertid regjeringen bestemt å gi en annen næringsaktør innpass i Fiettars kalvingsområde. Nussir ASA gruveselskap har fått grønt lys fra staten til å grave etter kobber.

Det gir utfordringer både for rein og reindriftsutøvere.

KRISE: Nestleder i Fiettars reinbeitedistrikt Nils Mathis Sara mener gruven vil føre til at de mister kalver.

FOTO: MATHIS EIRA / NRK

– Vår næringsutvikling blir veldig utfordrende. Slaktevektene vil gå ned, da hver enkelt rein blir lettere på grunn av inngrep og tap av landområder, sier Sara.

En annen konsekvens er de små reinkalvene.

– **Gruven vil føre til at vi mister kalver, fordi vi kan ikke lenger bruke vår kalvingsområde, sier Sara.**

Saksøker staten

Lederen i Fiettars reinbeitedistrikt Nils Mikkelsen Utsi mener eneste utvei nå er å ta saken til domstolene. Han bekrefter at de tar ut søksmål mot staten.

FØLER SEG PRESSET: Leder i Fiettar reinbeitedistrikt, Nils Utsi, føler at de er trengt opp i et hjørne hvor eneste utvei er domstolene.

FOTO: JOHAN ÅNTE UTSI / NRK

– Jeg føler at vi er presset til å ta saken til rettssystemet. Staten har konkludert i saken og da er det ikke lenger mulig å klage. Da har vi ikke annet alternativ enn å ta saken til retten, sier Utsi.

Fiettar vil prøve gyldigheten til statens gruvetillatelse til Nussir ASA i domstolene. Utsi mener at vedtaket krenker deres menneskerettigheter.

– Bryter ikke med menneskerettigheter

Nærings- og fiskeridepartementet avviser at de bryter Norges folkerettslige forpliktelser og vil ikke kommentere et eventuelt søksmål i saken.

SAMEKSISTERING: Statssekretær Magnus Thue i Nærings- og fiskeridepartementet mener at gruvedrift og reindrift kan fungere sammen.

FOTO: MARTE GARMANN

– Reindriftsinteressene og hensynet til samisk kultur har vært viktige i vurderingen av denne saken. De avbøtende tiltakene ble satt etter innspill fra Fylkesmannen i Finnmark, som er en faginstans på feltet. Videre ble det tatt hensyn til innspill fra reinbeitedistriktene og den reindriftsfaglige rapporten som særlig peker på veien til Ulveryggen som et problem. Basert på dette satte Nærings- og fiskeridepartementet ytterligere strengere driftsvilkår. Det er departementets vurdering at gruvedriften vil kunne sameksistere med reindriften, sier statssekretær Magnus Thue.

Lederen i Fiettar Nils M. Utsi er ikke enige at reindrift og gruve går hånd i hånd.

Gruven er planlagt i et veldig smalt vegetasjonsområde i Kvalsund kommune. Det er veldig lite å gå på fra sjøen til høyfjellsområde, ifølge Utsi.

Industrien vil også blokkere reinsdyrenes tradisjonelle nomadiske bevegelsesmønstre, slik at reinsdyrenes vaner vil bli endret. Etersom gruen er planlagt i kalvingsområde, vil reinsdyrene bli presset til å føde kalven en annen plass. Da kan den fort trekke seg til høyfjellsområde, som ikke er et godt egnet område for kalving. Rovdyrene trives bedre i disse områdene enn i naturlige kalvingsområder.

– Det sier seg selv at for kalvene blir det svært utfordrende å ta de første stegene ut til livet, sier Utsi.

Nussir ønsker dialog med reindriften

Daglig leder i Nussir, Øystein Rushfeldt, vil gjerne komme i kontakt med Fiettar reinbeitedistrikt og etablere kommunikasjon.

DIALOG: Daglig leder i Nussir, Øystein Rushfeldt, ønsker ikke å kommunisere med Fiettar via media, men heller direkte med dem.
FOTO: KSENIA NOVIKOVA / NRK

– Vi ønsker dialog med Fiettar. Vi ønsker direkte dialog og ikke et dialog via avisene, sier Rushfeldt, som ikke vil kommentere saken ytterligere.

Nils Utsi har ikke noe imot dialog.

– Dialog er det beste og vi har også prøvd å kommunisere med han (Rushfeldt, jour. anm.). Det ser ut som begge parter ønsker å snakke sammen, men likevel så kan de ikke det.

Lederen i Fiettar forklarer at Øystein Rushfeldt vil naturlig nok ha sitt selskap fortest mulig i gang. Samtidig er det slik at Fiettar ikke kan tillate dette, fordi da mister reindriftsutøverne sitt levebrød.

– Dialog ville vært fint, men spørsmålet er når har du et dialog? Spør Utsi.

Han er litt usikker på hva Rushfeldt mener med dialog.

– Hvis det er et bra dialog at han får lov til å bygge alt han har lyst til, men når vi viser motstand, så er det slik at vi ikke vil ha et dialog. Vi syns det er han som ikke vil kommunisere med oss, sier Utsi.

Klagene endret ikke vedtaket

Forrige uke bestemte Nærings- og fiskeridepartementet å opprettholde sitt vedtak om tildeling av driftskonsesjon til Nussir ASA for utvinning av kobber i Kvalsund kommune.

Ingen av klagenes som tikket inn på regjeringens e-postkonto forandret på gruvetillatelsesvedtaket som ble bestemt allerede i februar.

«Departementet har behandlet klagenes som har kommet inn og har ikke funnet grunnlag for å endre vedtaket.», skriver regjeringen i deres nettside regjeringen.no.

Næringsminister Torbjørn Røe Isaksen (H) har tidligere uttalt at gruveprosjektet vil styrke næringsgrunnlaget i nord. Det vil gi positivt bidrag til utviklingen av lokalsamfunnet, og det vil gi nye arbeidsplasser og kompetanse.

NYE ARBEIDSPlassER: Næringsminister Torbjørn Røe Isaksen (H) ser positivt på etablering av Nussir-gruve, fordi det vil føre blant annet til flere nye arbeidsplasser.

FOTO: KJERSTI STRØMMEN / NRK

I tillegg så har departementet vært tydelige på at Nussir gruveselskap må ta ekstra hensyn til reindrifta og skrevet 14 punkter på avbøtende tiltak som skal sikre dette. (Sjekk faktaboks)

Særlig punkt 1. og 2. skal være tiltak som skal sikre «stilleperioder» under reinkalvingen.

Avbøtende tiltak er ikke tilfredsstillende

Avbøtende tiltak er en god løsning for gruveselskapet, men for reindriften er ikke dette passende løsning, mener Leder i Fiettar Nils M. Utsi.

Det eneste avbøtende tiltak som er fornuftig for reindriften er at det finnes ingen gruvevirksomhet i området i perioden når rein er i området. Fiettar flytter inn med reinsdyrene på slutten av april og er der frem til oktober måned.

– Man oppnår ingenting ved å stoppe gruvedriften i en kortere tidsrom, for eksempel fra tidlig mai frem til midten av juni, slik som det foreslås. Vi vet fra tidligere erfaringer at selv om gruvedriften stanses, så vil det være folk i området. Da jobber folk med andre oppgaver som ikke har direkte tilknytning til driften, slik som vedlikeholdsarbeid og annet. Det vil alltid være mennesker der som bråker, slik at disse avbøtende tiltakene er ikke tilstrekkelige for våres del, sier Utsi.

– Konsekvensene for reindriften er alvorlig, og departementets avbøtende tiltak er ikke noe annet enn tullprat, legger Utsi til.

Publisert 5. des. 2019 kl. 20:12 Oppdatert 6. des. 2019 kl. 13:57